

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗАПОВЕД

№ РД 09 - 737/12.05.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **код 621040 Техник-животновъд**, специалност **код 621040 Птицевъдство** от професионално направление **код 621 Селско стопанство**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	621	СЕЛСКО СТОПАНСТВО
Професия	621040	ТЕХНИК–ЖИВОТНОВЪД
Специалност	6210404	ПТИЦЕВЪДСТВО

Утвърдена със № РД 09 - 737/12.05.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **код 621040 Техник-животновъд**, специалност **код 6210404 Птицевъдство** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по изучаваната специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). До утвърждаване на ДОИ за придобиване на квалификация по професията и специалността настоящата Национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
  - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
  - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
  - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
  - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
  - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
  - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Породи и хибриди кокошки от яйценосно направление

План-тезис:

- Породи и хибриди кокошки - Бял легхорн и произхождащите от него хибриди, Черна шуменска и др. - екстериорни особености и продуктивни качества на породите и хибридите, съпоставка между тях.
- Фактори, влияещи върху носливостта.
- Клоацит при кокошките - причини, клинични признаци и лекуване.
- Царевича - значение за храненето на птиците и технология на отглеждане.
- Организация на производствения процес - предложение за птицеферма.

Приложна задача/казус: В какви граници се променя интензивността на снасяне? Да се изчисли интензивността на снасяне на стадо кокошки-носачки и на отделни индивиди от него за определен период от време, като се използват предоставените примерни данни.

Дидактически материали: Примерни данни за броя на снесените яйца от стадо кокошки и от отделни индивиди за определен период от време.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	Максимален брой точки
1. Сравнява качествата на породите и хибридите.	10
2. Анализира влиянието на факторите върху носливостта.	10
3. Описва признаците и обяснява причините и начините за лекуване на клоацита при птиците.	10
4. Изяснява значението на царевичата за птиците и описва технологията на отглеждане.	10
5. Избира и описва подходяща организация на производствения процес в птицеферма.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Породи и хибриди кокошки от месодайно направление

План-тезис:

- Породи и хибриди кокошки - Бял корниш, Бял плимутрок и хибриди, произхождащи от тях - екстериорни особености и продуктивни качества на породите и хибридите, съпоставка между тях.
- Фактори, влияещи върху месната продуктивност при птиците.
- Недоимъчни болести при птиците - недостиг на минерални вещества - клинични признаци и лекуване.
- Стационарни средства и съоръжения за раздаване на комбинирани фуражи на птиците – видове и общо устройство.
- Пазар и пазарни фактори.

Приложна задача/казус: Чистопородни птици или хибриди бихте предпочели да отглеждате и защо? Обосновете отговора си. Схеми на съоръженията.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	Максимален брой точки
1. Сравнява качествата на породите и хибридите.	10
2. Анализира влиянието на факторите върху месната продуктивност.	10
3. Описва признаците на заболяването и обяснява начините за лекуване.	10
4. Избира и описва подходящи стационарни средства и съоръжения за раздаване на комбинираните фуражи.	10
5. Дефинира понятието пазар и анализира влиянието на пазарните фактори.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Породи и хибриди кокошки от комбинирано направление

План-тезис:

- Породи и хибриди кокошки - Родайланд, Нюхемпшир и хибриди, произхождащи от тях, Старозагорска червена кокошка и др. - екстериорни особености и продуктивни качества на породите и хибридите и съпоставка между тях.
- Контрол на продуктивните качества на птиците.
- Болести на храносмилателната система при птиците - причини, клинични признаци и лекуване.
- Поилки за птиците - видове, устройство и принцип на действие.
- Съвременни системи за управление на качеството на продукцията.

Приложна задача/казус: Да се изчислят следните продуктивни показатели: годишна и биологична носливост, носливост на начална и фуражна носачка, яйчна маса за определен период от време, оползотворяемост на фуража за 1кг яйчна маса, разход на фураж за 1кг прираст.

Дидактически материали: Примерни данни, необходими за изчисленията. Схеми на поилки.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	Максимален брой точки
1. Сравнява качествата на породите и хибридите.	10
2. Демонстрира знания за показателите, характеризиращи продуктивните качества на птиците, и начина на тяхното определяне.	10
3. Посочва болестите, описва признаците и обяснява причините за поява и начините за лекуване.	10
4. Описва устройството и обяснява принципа на действие на поилките.	10
5. Описва съвременните системи за управление на качеството на продукцията	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Породи и хибриди пуйки

План-тезис:

- Породи и хибриди пуйки от лек, среден и тежък тип - екстериорна и продуктивна характеристика, съпоставка между тях.
- Хранене на пуйки.
- Картофи - значение за птиците и технология на отглеждане.
- Отравяния с растения, съдържащи гликозиди при птиците - диагностика, лекуване и профилактика.
- Машини за обработка на зелени фуражи.

Приложна задача/казус: Защо хибридите пуйки се предпочитат пред чистопородните? Кой хибрид бихте предпочели да отглеждате в малка семейна ферма? Обосновете отговора си.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	Максимален брой точки
1. Сравнява качествата на породите и хибридите.	10
2. Обяснява особеностите при хранене на пуйки.	10
3. Изяснява значението на картофите за птиците и описва агротехниката на отглеждането им.	10
4. Описва признаците на отравянията и обяснява начините за лекуване и профилактика.	10
5. Описва устройството и нагласяването за работа на машините при различни параметри.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Породи гъски

План-тезис:

- Породи гъски от тежък, средно тежък и лек тип - екстериорна и продуктивна характеристика, съпоставка между тях.
- Хранене на гъски.
- Царевича - значение за гъските, ботанически и биологични особености.
- Респираторна микоплазма по птиците - причини, клинични признаци и лекуване.
- Царевични комбайни – общо устройство.

Приложна задача/казус: Да се разпознаят породите гъски. Каква порода бихте избрали да отглеждате във вашата семейна птицеферма. Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимки на различни породи гъски. Схеми на царевични комбайни.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	Максимален брой точки
1. Сравнява качествата на породите и хибридите.	10
2. Обяснява особеностите при хранене на гъски.	10
3. Изяснява значението на царевичата за гъските и описва ботаническите и биологическите й особености.	10
4. Описва признаците и обяснява причините за възникване и начините за лекуване на респираторната микоплазма по птиците.	10
5. Описва устройството и нагласяването за работа на царевичните комбайни.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Породи и хибриди патици

План-тезис:

- Породи и хибриди патици за яйца, за месо и от общоползвателен тип - екстериорна и продуктивна характеристика, съпоставка между тях.
- Хранене на патици.
- Аспергилоза по птиците - причини, клинични признаци и лекуване.
- Смесители - устройство и принцип на действие.
- Организация на труда при отглеждане на водоплаващи птици.

Приложна задача/казус: Да се разпознаят породите патици. Каква порода бихте избрали да отглеждате във вашата семейна птицеферма. Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимки на различни породи патици. Схеми на смесители.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 6</i>	Максимален брой точки
1. Сравнява качествата на породите и хибридите.	10
2. Обяснява особеностите при хранене на патици.	10
3. Описва признаците и обяснява причините за възникване и начините за лекуване на аспергилозата по птиците.	10
4. Описва устройството и начина на действие на смесителите.	10
5. Избира и описва подходяща организация на труда при отглеждане на водоплаващи птици.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Инкубация

План-тезис:

- Избор и съхранение на яйца за инкубиране.
- Режим на инкубиране и люпене на кокоши яйца.
- Биологичен контрол на инкубацията.
- Инкубатори - устройство и начин на работа.
- Качество на продукцията.

Приложна задача/казус: Да се състави схема за зареждане на инкубатор от определена марка, като се използват нужните данни.

Дидактически материали: Технически данни за инкубатор от определена марка.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 7</i>	Максимален брой точки
1. Изяснява изискванията за избор и съхранение на яйца за инкубиране.	10
2. Описва и разграничава режимите за инкубиране и люпене на кокоши яйца.	10
3. Изяснява значението и описва времето и признаците, по които се извършва биологичният контрол на инкубацията.	10
4. Описва устройството и обяснява начина на работа на инкубаторите.	10
5. Изяснява понятието и прави връзка с качеството на яйцата за инкубиране.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Люпене на гъсета и патета

План-тезис:

- Качества на яйцата за люпене.
- Техника на люпене на пачи и гъши яйца.
- Биологичен контрол на инкубацията.
- Профилактични мероприятия в люпилните.
- Инвестиране в предприятието.

Приложна задача/казус: Да се изберат подходящите за инкубиране яйца и се определят дефектите на неподходящите - от първата група снимки. Да се определи в кои яйца няма нормално развиващ се зародиш и какви са причините за това - от втората група снимки.

Дидактически материали: Снимки яйца - нормални и с различни дефекти. Снимки на яйца, просветлени с овоскоп по време на първия преглед от биологичния контрол на инкубацията - с нормално развиващ се зародиш, с мъртъв зародиш, неоплодени и др.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	Максимален брой точки
1. Описва изискванията към качеството на яйцата за люпене.	10
2. Описва технологията за люпене на пачи и гъши яйца.	10
3. Изяснява значението и описва времето и признаците, по които се извършва биологичният контрол на инкубацията.	10
4. Избира и описва подходящи профилактични мероприятия в люпилните.	10
5. Избира и описва подходящи начини за инвестиране в предприятието.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Люпене на пилета

План-тезис:

- Транспортиране, съхранение и обработка на яйцата преди инкубиране.
- Изисквания към люпилните помещения.
- Зареждане на яйцата в инкубаторите.
- Основни манипулации с едnodневните пилета - оценка, сортиране, сексиране, транспортиране.
- Пласмент на продукцията. Пласмент на едnodневни пилета.

Приложна задача/казус: Да се изчислят показателите: оплодяемост на яйцата, люпимост от заредените и от оплодените яйца, жизненост на пилетата на определена възраст, като се използват необходимите данни.

Дидактически материали: Примерни данни, необходими за изчисляване на показателите.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	Максимален брой точки
1. Демонстрира знания за изискванията при транспортиране, съхранение и обработка на яйцата преди инкубиране.	10
2. Описва изискванията към люпилните помещения.	10
3. Проследява реда и начина на зареждане на яйцата в инкубаторите.	10
4. Проследява реда и описва начина за извършване на основните манипулации с едnodневните пилета.	10
5. Обяснява същността на понятието и прилага знанията по темата - пласмент на едnodневни пилета.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Технологии за отглеждане на птици от бройлерно направление

План-тезис:

- Зоохигиенни и ветеринарномедицински изисквания към птицевъдните обекти.
- Начини за отглеждане на родители за бройлери.
- Хранене на птиците през различните периоди.
- Машини и съоръжения за хранене на птиците - видове и общо устройство.
- Организационна структура на фирма - приложение за птицеферма от бройлерно направление.

Приложна задача/казус: Анализирайте предоставените ви данни и преценете отговаря ли на зоохигиенните и ветеринарномедицинските изисквания съответният птицевъден обект. Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Примерни данни за конкретен птицевъден обект: гъстота на настаняване, температура и влажност на въздуха, фронт за хранене, фронт за поене и др.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 10</i>	Максимален брой точки
1. Демонстрира знания за зоохигиенните и ветеринарномедицинските изисквания към птицевъдните обекти.	10
2. Описва и сравнява начините за отглеждане на родители за бройлери.	10
3. Разграничава особеностите на хранене на птиците през различните периоди.	10
4. Избира и описва подходящи машини и съоръжения за хранене на птиците при различните начини за отглеждане.	10
5. Избира и описва подходяща организационна структура на птицеферма.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Технологии за отглеждане на пилета-бройлери

План-тезис:

- Зоохигиенни изисквания при подово отглеждане на бройлери.
- Хранене на пилета-бройлери.
- Ветеринарно-профилактични мероприятия при отглеждане на пилета-бройлери.
- Заразен бронхит при пилетата - причини, клинични признаци и лекуване.
- Особенности и тенденции на международната търговия.

Приложна задача/казус: Да се изчисли дължината на хранителната линия при подово отглеждане на бройлери и се направи схема на разположението на линията в сграда с определени размери.

Дидактически материали: Примерни данни за размерите на сграда за подово отглеждане на пилета-бройлери.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 11</i>	Максимален брой точки
1. Демонстрира знания за зоохигиенните изисквания при подово отглеждане на бройлери.	10
2. Обяснява особеностите при хранене на пилета-бройлери.	10
3. Проследява и описва ветеринарно-профилактичните мероприятия при отглеждане на пилета-бройлери.	10
4. Описва клиничните признаци и обяснява причините за възникване и начините за лекуване на заразен бронхит при пилетата.	10
5. Изяснява особеностите и тенденциите на международната търговия.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Технологии за отглеждане на птици от яйценосно направление

План-тезис:

- Начини на отглеждане на разплодни носачки.
- Микроклимат и осветление в сградите за разплодни носачки.
- Хранене на разплодни носачки през различните периоди.
- Машини и съоръжения за почистване на тора в птицевъдните сгради – видове и общо устройство.
- Кредитиране на бизнеса.

Приложна задача/казус: Да се определи броят на необходимите гнезда за снасяне и дължината на хранителната линия и тяхното разположение в сграда за разплодни носачки с конкретни размери и капацитет.

Дидактически материали: Примерни данни за размерите на сградата.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 12</i>	Максимален брой точки
1. Описва и сравнява начините за отглеждане на разплодни носачки.	10
2. Изяснява изискванията на микроклимата и осветлението в сградите за разплодни носачки.	10
3. Обяснява и сравнява особеностите при храненето на разплодни носачки през различните периоди.	10
4. Описва подходящи съоръжения за почистване на тора в птицевъдните сгради.	10
5. Избира и описва подходящи начини за кредитиране на бизнеса.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Технологии за отглеждане на стокови носачки

План-тезис:

- Алтернативни технологии за отглеждане на стокови носачки - съпоставка с традиционните.
- Вентилационни съоръжения и системи в птицевъдните сгради.
- Болест на Марек - причини, клинични признаци и профилактика.
- Изисквания за търговия с яйца за консумация.
- Себестойност. Класификация на разходите.

Приложна задача/казус: Определете необходимия брой клетки и тяхното разположение - в редове и етажи – за стокови носачки при клетъчно отглеждане, като използвате предоставените ви данни.

Дидактически материали: Примерни данни за размерите на сградата, броя на отглежданите птици, капацитета на вентилационната система.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 13</i>	Максимален брой точки
1. Описва и сравнява с традиционните нови алтернативни технологии за отглеждане на кокошки носачки.	10
2. Избира и описва подходящи за птицевъдните сгради вентилационни съоръжения и системи.	10
3. Описва клиничните признаци и обяснява причините за възникване и начините за профилактика на болестта.	10
4. Изяснява изискванията за търговия с яйца за консумацията.	10
5. Дефинира понятието себестойност и класифицира разходите, които я формират.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Технологии за отглеждане на пуйки

План-тезис:

- Зоохигиенни изисквания към помещенията за отглеждане на пуйки.
- Начини за отглеждане на пуйките през различните периоди.
- Хранене на пуйчета за месо.
- Аскаридоза по пуйките - клинични признаци, лекуване и профилактика.
- Пазар и пазарни механизми.

Приложна задача/казус: Да се изчисли себестойността на произведеното пуйче месо в конкретна ферма, като се използват необходимите данни.

Дидактически материали: Примерни данни за направените разходи, броя и живото тегло на угоените пуйчета в дадена ферма.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 14</i>	Максимален брой точки
1. Демонстрира знания за зоохигиенните изисквания при отглеждане на пуйки.	10
2. Описва и сравнява начините за отглеждане на пуйки през различните периоди.	10
3. Обяснява особеностите при хранене на пуйчета за месо.	10
4. Описва клиничните признаци и обяснява начините за лекуване и профилактика.	10
5. Изяснява същността на понятието пазар и анализира пазарните механизми.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: Технологии за отглеждане на разплодни гъски

План-тезис:

- Зоохигиенни изисквания при отглеждане на гъски.
- Начини за отглеждане на гъските през различните периоди.
- Добив на пух и перушина от живи гъски.
- Ветеринарно-профилактични мероприятия при отглеждане на гъски.
- Методи на ценообразуване, свързани с пазара.

Приложна задача/казус: Какви мерки бихте предприели, ако в съседна на вашата птицеферма възникне заразно заболяване? Обосновете отговора си.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 15</i>	Максимален брой точки
1. Демонстрира знания за зоохигиенните изисквания при отглеждане на гъски.	10
2. Описва и сравнява начините за отглеждане на гъски през различните периоди.	10
3. Изяснява възможностите и начините за добив на пух и перушина от живи гъски.	10
4. Проследява и описва ветеринарно-профилактичните мероприятия при отглеждане на гъски.	10
5. Избира и описва методите на ценообразуване, свързани с пазара.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: Технологии за отглеждане на гъсета

План-тезис:

- Хранене на гъсета за месо.
- Угояване на гъски за уголемен черен дроб.
- Кланична обработка на гъските при производство на месо и пастетен черен дроб.
- Кокцидиоза по птиците - клинични признаци, лекуване и профилактика.
- Методи на ценообразуване, свързани с разходите.

Приложна задача/казус: Да се изчисли необходимото количество фураж за угояване на определен брой гъски за уголемен черен дроб, като се използват необходимите данни.

Дидактически материали: Примерни данни и дажби, необходими за изчисленията.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 16</i>	Максимален брой точки
1. Обяснява особеностите при хранене на гъсета за месо.	10
2. Описва технологията за угояване на гъски за уголемен черен дроб.	10
3. Изяснява и разграничава изискванията за кланична обработка на гъските при производство на месо и пастетен черен дроб.	10
4. Описва клиничните признаци и обяснява начина за лекуване и профилактика на болестта.	10
5. Избира и описва методите на ценообразуване, свързани с разходите.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Технологии за отглеждане на патици

План-тезис:

- Зоохигиенни изисквания при отглеждане на патици.
- Начини за отглеждане на патиците през различните периоди.
- Транспортиране на водоплаващи птици.
- Инфекциозен бурзит по птиците - клинични признаци, лекуване и профилактика.
- Организация на труда при отглеждане на патици.

Приложна задача/казус: Да се състави примерна дажба за хранене на патици.

Дидактически материали: Норми за хранене на селскостопанските животни.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 17</i>	Максимален брой точки
1. Демонстрира знания за зоохигиенните изисквания при отглеждане на патици.	10
2. Описва и сравнява начините за отглеждане на патици през различните периоди.	10
3. Изяснява изискванията, които трябва да се спазват при транспортиране на водоплаващи птици.	10
4. Описва клиничните признаци и обяснява причините за възникване и начините за лекуване на болестта инфекциозен бурзит.	10
5. Описва организацията на труда при отглеждане на патици.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Технологии за отглеждане на патета

План-тезис

- Хранене на патета за месо.
- Угояване на патици за уголемен черен дроб.
- Кланична обработка на патиците при производство на месо и пастетен черен дроб
- Спирохетоза по птиците - клинични признаци, лекуване и профилактика.
- Качество на продукцията.

Приложна задача/казус: Да се направят преценка и анализ на клиничните показатели на патици за месо и за пастетен черен дроб.

Дидактически материали: Примерни данни за клиничните показатели на патици за месо и пастетен черен дроб.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 18</i>	Максимален брой точки
1. Обяснява особеностите при хранене на патета за месо.	10
2. Описва технологията за угояване на патици за уголемен черен дроб.	10
3. Изяснява и разграничава изискванията за кланична обработка на патиците при производство на месо и пастетен черен дроб.	10
4. Описва клиничните признаци и обяснява причините за възникване и начините за лекуване на болестта.	10
5. Анализира показателите, характеризиращи качеството на продукцията.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на **трета** степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията и специалността се състои в преценка на зоохигиенните и екологичните изисквания за отглеждане на животните, избор на подходящи породи, технологии на хранене и отглеждане, начини на размножаване, извършване на дейности, свързани с отглеждането на животните, техническото обслужване на машините и съоръженията, използвани в животновъдството, и др.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерно практическо задание: Клетъчно отглеждане на кокошки-носачки

Указания:

- Преценка на микроклиматичните показатели в сградата.
- Преценка на зоохигиенните изисквания - гъстота, фронт за хранене, фронт за поене.
- Преценка на здравословното състояние на птиците по външния им вид.
- Проверка изправността на съоръженията за хранене, поене, почистване на тора и събиране на яйцата.
- Хранене на кокошките-носачки - определяне на количеството комбиниран фураж и задвижване на стационарната техника за раздаване на фуража, кратност на храненето.
- Преценка качеството на хранене по консумацията на фураж.
- Събиране, сортиране и опаковане на яйцата.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

Пример:

№	Критерии	Показатели	Максимален брой точки	Тежест
1.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p><i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i></p>	<p>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства.</p> <p>1.2. Правилно и по безопасен начин употребява предметите и средствата на труда.</p> <p>1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, и дефинира, и спазва предписания за своевременна реакция.</p> <p>1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</p>		да/не
2.	Ефективна организация на работното място.	<p>2.1. Подреденост на инструменти, пособия и материали, осигуряваща удобство и точно спазване на технологията.</p> <p>2.2. Целесъобразна употреба на материалите;</p> <p>2.3. Работа с равномерен темп за определено време.</p>	2 2 1	5
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията.	<p>3.1. Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица.</p> <p>3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).</p>	3 2	5
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание.	<p>4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, детайли и инструменти според изпитното задание.</p> <p>4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали, детайли и инструменти.</p>	2 3	5
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	<p>5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите.</p> <p>5.2. Спазва технологичната последователност на операциите в процеса на работа.</p>	3 2	5
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	<p>6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология.</p> <p>6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри;</p> <p>6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.</p>	8 8 4	20

7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	<p>7.1. Осъществява операционен контрол – при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности.</p> <p>7.2. Контролира техническите показатели - текущо и на готово изделие.</p> <p>7.3. Оценява резултатите, взема решение и отстранява грешките.</p> <p>7.4. Прави оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание.</p>	1 1 1 2	5
8.	Защита на извършения монтаж (ремонт) настройка на уреда (машина/апарат и др.) или защита на изработения проект или защита качествата на готовото изделие.	<p>8.1. Може да представи и обоснове приетия вариант на решение /изпълнение на практическото задание.</p> <p>8.2. Демонстрира добра техника на презентиране.</p>	10 5	15
Общ брой точки			60	

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е **60**. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ванчев, Т. Дончев, Р. Кайтазов, Г. Птицевъдство. Земиздат, С., 1989.
2. Ножчев, С. Джанков, И. Отглеждане на птици. Земиздат, С., 1996.
3. Дончев, Р. Кайтазов, Г. Ръководство за упражнения по птицевъдство. Земиздат, С., 1981.
4. Маркарян, М. Цонев, Ц. Ликов, Б. Патология на птичия ембрион и ветеринарно-санитарни мероприятия в люпилните. Земиздат, С., 1986.
5. Наредба № 44 от 20.04.2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти.
6. Кръстева, Е. Годоров, Н. Маринов, Б. Ръководство за упражнения по хранене на селскостопанските животни. Земиздат, С., 1983.
7. Наредба № 32 от 23.03.2006 г. за окачествяване, съхраняване и предлагане на пазара на месо и субпродукти от домашни птици.
8. Наредба № 1 от 09.01.2008 г. за изисквания за търговия на яйца за консумация.
9. Дончев, Р. Цветанов, И. Иванов, Ив. Водоплаващи птици. Земиздат, С., 1973.
10. Списание Птицевъдство бр.5/ 2006; бр.4/ 2004; бр.1/2002.
11. Илиев, Л. и кол. Земеделска техника - 1 част. Техника, С., 1997.
12. Мандраджиев, С. Земеделска техника - 2 част. Хр.Г.Данов, Пловдив,1993.
13. Вакарелски, Й. Механизация на селското стопанство - 2 част. Земиздат, С., 1987.
14. Диманов, Диман. Ж.. Станчев. Основи на ветеринарната медицина. Земиздат, С., 1991.
15. Якимова, Я. Мицова, Г. Фуражно производство с основи на земеделието. Земиздат, С., 1992.
16. Габрашански, П. Койчев, К. Чичев, Т. Вътрешни незаразни болести по домашните животни. Земиздат, С., 1990.
17. Лалов, Хр. Бодуров, Н. Ветеринарна пропедевтика, лабораторна диагностика и терапевтична техника. Земиздат, С., 1977.
18. Вишняков, Юрий, Камбуров, П. Матев, М. Ветеринарна паразитология. Земиздат, С., 1977.
19. Наредба № 15 от 01.04.03 г. за ветеринарносанитарните изисквания при внос на птици и яйца за люпене.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Светла Сиракова – ПГСС „Царица Йоанна”, гр. Пазарджик
2. Василка Димова – ПГСС „Царица Йоанна”, гр. Пазарджик

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 621040 Техник-животновъд
специалността 6210404 Птицевъдство

Изпитен билет №.....

Изпитна тема: .....
(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: .....
.....
.....

Приложна задача: .....

Описание на дидактическите материали:.....

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 621040 Техник-животновъд

специалността 6210404 Птицевъдство

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика/обучавания .....

(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита:.....

1. Да се .....

(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)